

Oqaaseqaat: Sumiiffiit kapisilimmut (*Salmo salar*)-mut Kapisillit namminerisamik kapisiliannut, Kalaallit Nunaanni pingaarutillit aatsitassarsiorneq eqqarsaatigalugu eqqummaariffigisassat

minerals@natur.gl
Nuuk, 30. december 2022

Kalaallit Nunaata kapisiliannut sumiiffiit pingaarutillit

Tunniussaqaartut

Rasmus Nygaard, Aalisakkanut Qalerualinnullu Immikkoortortaqaarfik

Julius Nielsen, Aalisakkanut Qalerualinnullu Immikkoortortaqaarfik

Ida Bomholt Dyrholm Jacobsen, Avatangiisinut Aatsitassanullu Immikkoortortaqaarfik

Karl Brix Zinglersen, Avatangiisinut Aatsitassanullu Immikkoortortaqaarfik

Tunuliaqutaasoq

Allaaserisaq *Aatsitassat pillugit aammalu nunami misissuinermi nalunaaruteqartarneq pillugu malittarisassat* ('Nunami Malittarisassat') (Anon, 2000) aatsitassarsiortoqartillugu nunami misissuinerup immikkut malittarisassaqaarnissaanik pisariaqartitsineranik ersersitsivoq. Aalajangersakkat sumiiffinnut aammalu piffissap ilaanut uumasunut pingaaruteqarsinnaasunut attuumasuteqarput.

Sumiiffinnut nunamilu malittarisassat pisariaqartinneqartut uumasogatigiit pillugit ilisimasat piffissap pineqartup nalaani ilisimaneqartut aallaavigilluinnarlugit suliaapput. Kalaallit Nunaanni Naalakkersuisut kissaateqarput Nunami Malittarisassat-ni kapitali 2 aamma kapitali 3 nalunaaruteqartarneq aammalu nunap assinga qarasaasiatigoortoq NatureMap-mi www.eamra.gl (naturemap.eamra.gl) ilanngunneqassasut. NatureMap tassaavoq qarasaasiatigut nunap assinganik quppersagaq Kalaallit Nunaata avatangiisianut nunaanullu tunngasoq. NatureMap, NunaGIS aamma GovMin (LicenceMap) aqutugalugu toqqaannartumik paasisutissanik aalertoqarsinnaavoq.

Una oqaaseqaat paasisanik kingullernik saqqummiussinerullunilu ilassuteqarnerusoq, kapitali 2-mi *Sumiiffiit piffissallu uumasunut pingaaruteqartut* immikkoortumut 2.03.12-mut maannamut ilisimasat aallaavigalugit *Kapisilik Kapisillit kuuaniittumut*, Kalaallit Nunaanni namminerisamik kapisiliusumut atasutut ilassutitut isigineqassaaq.

Ad. 1: Mianernartut aammalu nassuiaatit

Kalaallit Nunaanni naliliinermi Kapisilik, Atlantic Salmon Allattuiffimmi Aappalaartumi 'Sangiitsutut' (VU) (Boertmann & Bay, 2018) nalilerneqarpoq.

Kapisillit kuuani, Nuup Kangerluani, Kalaallit Nunaata kitaani kapisillit suffisarfituaa piuvoq. Kapisilik immineq assigneqarani piuvoq Kalaallillu Nunaanni kisimi takussaalluni. Kapisillit taratsumi piusut tamarmik Kapisillit kapisiliattut taassallugit eqqorneruvoq (Krohn, 2013). Aali-sagaaraatillutik alliaartorneri arriipput immamullu sisoorneri aatsaat pisarlutik 4-6 akornanni utoqqassuseqalereeraangamik. Kapisillit Kapisilinnersut immami ingerlaarfii annerusumik ilisimaneqanngilaq, taamaattoq kapisilik mikitillugu nalunaaqutsigaq Maniitsup eqqaani pisari-neqarsimavoq (Nielsen, 1961).

Peqassuseq appariartorsimavoq (Arnekleiv et al., 2019; Hedeholm et al., 2018; Nielsen, 1961), tamannalu Pink Salmonimit (*Oncorhynchus gorbuscha*) takkukkiartuinnartumit ulorianartors-iortinneqarpoq (Nielsen et al., 2020).

Ad. 2: Piffissat pingaarutillit

Kapisilinni kapisilimmu piffissat taaneqartut pingaaruteqartut tassaapput:

1. Januaarip 1 – decembarip 31'ata tungaanut

Inuit iliuusaannik peqquteqartumik sumiiffimmu sunniinerit iliuuseqarfigineqartariaqarput, sumiiffimmimi inuit imaanut akuutissalinnik kuutsitsinerisigut kapisileqarnera, erngup aqqutaanut, kuup ilaanut, nunamilu imermik kuuttunik sunnerneqarlutillu allannguiffigineqarsinnaam-mata.

Kapisileqassuseq ukioq kaajallallugu avatangiisip sunniutai pequtaallutik pitsaanngitsumik sunnerneqartussaavoq. Taamaattoq piffissat ilai allanut piffissanut sanilliullugit sunniuteqarne-rusarput. Inassutigineqarpoq sanaartornerit, kuuffeqarnerit, avatangiisinut allannguinerit, allati-gulluunniit aaliangiinerit kapisileqarfimmiit 100 meterisut sumiiffimmi 1-imit, aamma imaluun-niit 2-mit aamma 3-mit pissanngitsut.

Kapisilinni kapisillit uumanerminni ineriartortarnerat pillugu maannakkut ilisima-neqartut aallaavigalugit ima innersuussuteqartoqarpoq:

- Apriilimiit – juunimut. Taamaalinera innarliasuusarpoq kapisillit kuummit imaanut si-sosarfigigamikku. Siku aakkaangat sisusarnerat aallartittarami.
- Apriili – oktobari. Imaani nerisassarsiorluni ingerlaarneq.
- Juuli – oktobari. Suffiartortut kuummut majornerat. Piffissami tassanerpiaq kapisilik in-narleruminartumik inissisimalertarpoq.
- Oktobari – novembari. Suffiffiusoq pingaarnerpaaq pisarpoq. Imermi suffineq iluatsil-luassappat tatsip naqqa erngullu pitsaassusiata ajunngilluinnarnissaa pisariaqartinneqart-arpoq.
- Novembari – apriili. Tatsip itineraani ukiineq.
- Ukioq kaajallallugu. Kapisillit ilai ukioq kaajallallugu kangerlummiiginnartarput imaluunniit tatsiniiginnarlutillu kuunniiginnartarput.

Ad. 3: Sumiiffiit pingaaruteqartut

Kapisilinni kuuk, Kapisillit nunataa kangerlualu Kalaallit Nunatta kapisileqarneranut pingaaruteqartorujussuupput.

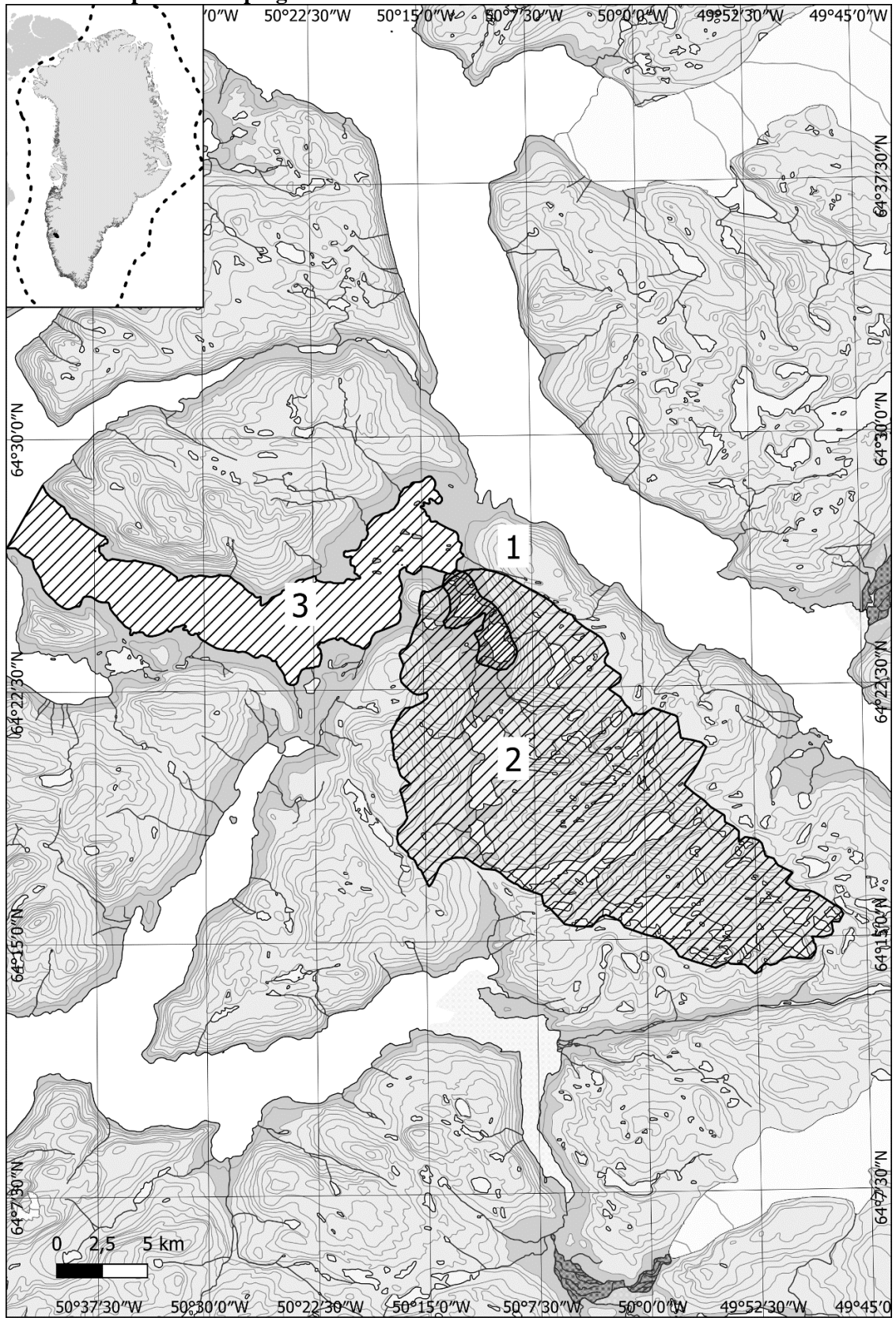
1. Kuummi eqqaanilu suffisarfeqarami.
2. Nuna kuummut atasoq, erngup imerfiusartup nunataatut ippoq.
3. Kangerlummi ingerlaartarnera neriniartarneralu

Sumiiffimmi malittarisassat ataani allassimasutut ilillugit allanngortinneqarnissaat inner-suussutaavoq:

2.03.12 Kapisillit eqqaanni kapisileqarfeqarneq. Piffissami 1. januarimiit – 31. decemberimut malittarisassat ukua atuutsinneqartassapput, Avatangiisinut aqutsisoqarfimmi Aatsitassanut tunngatillugu Aqutsisoqarfik allatut aalajangiisimanningsillugu

- a. Sanaartukkanik inissiisoqaqqusaanngilaq, kuuffinnik kuutsitsillunilu, nunamiluunniit kapisileqarneranut ajoqusiinnaasumik allannguisoqassanngilaq.*

Sumiiffiit kapisilimmut pingaarutillit

Referencer

- Arnekleiv, J. v., Davidsen, J. G., Sheehan, T. F., Lehnert, S. J., Bradbury, I. R., Rønning, L., Sjursen, A. D., Kjærstad, G., Lubinski, B. A., & Nilssen, K. J. (2019). Demographic and genetic description of Greenland's only indigenous Atlantic salmon *Salmo salar* population. *Journal of Fish Biology*, *94*(1), 154–164. <https://doi.org/10.1111/JFB.13887>
- Boertmann, D., & Bay, C. (2018). *Grønlands Røddliste 2018 – Fortegnelse over grønlandske dyr og planters trusselstatus*. <https://natur.gl/raadgivning/roedliste/>
- Christensen, T. R., Aastrup, P., Boye, T., Boertmann, D., Hedeholm, R., Johansen, K. L., Merkel, F., Rosing-Asvid, A., Bay, C., Blicher, M., Clausen, D. S., Ugarte, F., Arendt, K., Burmeister, A., Topp-Jørgensen, E., Retzel, A., Hammeken, N., Falk, K., Frederiksen, M., ... Mosbech, A. (2016). *Biologiske interesseområder i Vest- og Sydøstgrønland | Kortlægning af vigtige biologiske områder*. <https://dce2.au.dk/pub/TR89.pdf>
- Hedeholm, R. B., Broberg, M., Nygaard, R., & Grønkjær, P. (2018). Population decline in the endemic Atlantic salmon (*Salmo salar*) in Kapisillit River, Greenland. *Fisheries Management and Ecology*, *25*(5), 392–399. <https://doi.org/10.1111/FME.12306>
- Krohn, K. (2013). Den grønlandske laks, *Salmo salar* L.: Conservation, genetik og perspektiver for forvaltning - En mikrosatellit DNA-analyse af den grønlandske laks fra Kapisillit-elven i Grønland. (*Unpublished*).
- Nielsen, J. (1961). Contributions to the biology of the Salmonidae in Greenland I-IV. *Meddelelser Om Grønland*, *159*(8).
- Nielsen, J., Rosing-Asvid, A., Meire, L., & Nygaard, R. (2020). Widespread occurrence of pink salmon (*Oncorhynchus gorbuscha*) throughout Greenland coastal waters. *Journal of Fish Biology*, *96*(6), 1505–1507. <https://doi.org/10.1111/JFB.14318>